

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Σεπτεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4170

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 123246/Θ2

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος θρησκευτικής εξειδίκευσης «Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Γ' Τάξης Γενικού Εκκλησιαστικού Λυκείου».

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) των άρθρων 19, 20 και 24 του ν. 3432/2006 «Δομή και Λειτουργία της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης» (Α' 14), όπως ισχύουν,

β) της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (Α' 193).

2. Την εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, όπως διατυπώθηκε με τις υπ' αρ. 18/23-05-2019, 19/30-05-2019, 39/26-09-2019 και 28/05-06-2020 πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου του.

3. Τη γνώμη του Εποπτικού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, όπως διατυπώθηκε στις 1η/7-06-2019 και 3η/16-07-2020 πράξεις του.

4. Την υπό στοιχεία 108806/Θ2/24-08-2020 απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Αναμόρ-

φωση των Ωρολογίων Προγραμμάτων Σπουδών των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» (Β'3625).

5. Το π.δ. 18/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α' 31).

6. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

7. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

8. Το γεγονός ότι δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/430/118022/Β1/09-09-2020 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4337/2015 (Α' 129), της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος θρησκευτικής εξειδίκευσης «Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Γ' Τάξης Γενικού Εκκλησιαστικού Λυκείου» ορίζεται ως εξής:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΘΕΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Δ.Ε. 1: Ηθική και χριστιανικό δόγμα (ή: Ηθική και Εκκλησία)

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές/ μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αντιλαμβάνονται τι είναι γενικά η ηθική, και πώς αφορά όλους τους ανθρώπους, - αναγνωρίζουν ότι η χριστιανική ταυτότητα αφορά τον τρόπο ζωής του πιστού. - Διακρίνουν ότι καθένα από τα δόγματα, 	<p>Η έννοια της ηθικής: Η πεποίθηση του ανθρώπου και των κοινωνιών του για το ποιες προθέσεις και πράξεις είναι σωστές και ποιες όχι. Ο ηθικός προβληματισμός είναι πανανθρώπινος, τα κριτήρια όμως για τον ορισμό του σωστού και του λάθους διαφέρουν.</p> <p>Για τα μέλη της Εκκλησίας η ηθική είναι άρρηκτα δεμένη με τη χριστιανική τους ταυτότητα,</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Σκέψου, συζήτησε, Μοίρασου (TPS) με θέμα ένα «Ηθικό δίλημμα» του Lawrence Kohlberg.</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Έντεχνος Συλλογισμός με την εικόνα του Χριστού.</p> <p>Ανάλυση.</p> <p>Έντεχνος Συλλογισμός με την εικόνα της</p>

<p>καθώς και η λατρεία της Εκκλησίας υποδεικνύουν τρόπο ζωής.</p>	<p>δηλαδή με το περιεχόμενο της πίστης, όπως αυτό εκφράζεται στην Αγία Γραφή, έχει διατυπωθεί στα δόγματα και αποτυπώνεται στη λατρεία.</p> <p>Τα δόγματα δεν είναι θεωρητικές αρχές, άσχετες προς την πρακτική ζωή. Αντιθέτως, είναι καταγραφή αληθειών που έχουν αποκαλυφθεί, και οι οποίες ζητούν από τον άνθρωπο έναν ιδιαίτερο τρόπο ζωής.</p> <p>Το Τριαδικό δόγμα ζητεί από τους πιστούς να ζουν με αντίστοιχο τρόπο: Να συνυπάρχουν με αγάπη και ταυτόχρονα καθένας να αποτελεί μοναδική και ανεπανάληπτη υπόσταση.</p> <p>Το Χριστολογικό δόγμα (η ενανθρώπιση κλπ. του Υιού) καταδεικνύει την θυσιαστική αγάπη και τη σύγκρουση με όσα είδη θανάτου (βιολογικού και πνευματικού) δουλώνουν τον άνθρωπο.</p> <p>Η Εσχατολογία φανερώνει τα κριτήρια της προσδοκώμενης Βασιλείας, με τα οποία καλείται να ζει ο Χριστιανός μέσα στην ιστορία, και να φανερώνει έμπρακτα αυτό που προσδοκά.</p> <p>Η Θεία Ευχαριστία αποτελεί ένα κοινό τραπέζι χωρίς διακρίσεις και χωρίς αποκλεισμούς.</p> <p>Το Ευαγγέλιο διευκρινίζει ότι όντως χριστιανός είναι όποιος ζει με τον τρόπο που του ζητάει ο Θεός, και όχι όποιος απλώς δηλώνει ότι είναι χριστιανός ή ότι πιστεύει με ιδεολογικό τρόπο.</p>	<p>φιλοξενίας του Αβραάμ και μελέτη λειτουργικών κειμένων (γραπτών και πολυτροπικών).</p> <p>Εφαρμογή: Ελεύθερη γραπτή έκφραση με βάση κείμενο από το Γεροντικό και σύγχρονο έργο τέχνης.</p>
---	--	---

Δ.Ε.2: Τα κριτήρια της ηθικής πράξης

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές/ μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αντιλαμβάνονται ότι το ηθικό ή το ανήθικο μιας πράξης εξαρτάται από τα κίνητρα και τα κριτήρια του υποκειμένου. - αναγνωρίζουν ότι τα κίνητρα και τα κριτήρια μιας πράξης δεν σημαίνουν υποκειμενισμό και σχετικισμό. Οφείλουν να είναι τα κίνητρα και τα κριτήρια τα οποία ζητά ο Χριστός. - διακρίνουν ότι τα κριτήρια είναι η αγάπη και η ελευθερία. - διατυπώνουν συλλογισμούς για την πορεία προς την πνευματική ωρίμανση (τρεις βαθμίδες). - εκτιμούν τους κινδύνους του σχετικισμού (του να μην αναγνωρίζονται πανανθρώπινα κριτήρια). 	<p>Χριστιανική ηθική δεν σημαίνει τυπική τήρηση κάποιων κανόνων. Έχουν μεγάλη σημασία τα κίνητρα και τα κριτήρια με τα οποία ο πιστός λαμβάνει αποφάσεις και πράττει.</p> <p>Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν πράξεις από μόνες τους και αυτομάτως καλές ή από μόνες τους και αυτομάτως κακές. Ο Φαρισαίος, π.χ., προσευχόταν (τυπικά έκανε κάτι καλό), αλλά ο Χριστός φάνερωσε την αστοχία του. Παρόμοια, το Ευαγγέλιο μιλά για το μάταιο της υποκρισίας (π.χ. το να αφιερώνει κανείς πολύ χρόνο στη λατρεία και στην ανθρωπαρέσκεια, αλλά να είναι άσπλαχνος προς τους συνανθρώπους του).</p> <p>Για έναν πιστό το ύψιστο κριτήριο (κριτήριο το οποίο υπαγορεύει ο Θεός) είναι η αγάπη. Για να είναι σαφές, όμως, στον άνθρωπο πώς λειτουργεί η αγάπη, διευκρινίζουμε ότι αυτή εμπεριέχει τον σεβασμό στην ελευθερία. Κάθε πράξη είναι ηθική αν υπαγορεύεται από την αγάπη και να αναγνωρίζει την ελευθερία του άλλου. Αγάπη χωρίς την ελευθερία πνίγει, και ελευθερία χωρίς αγάπη καταλήγει σε αδιαφορία.</p>	<p>Βίωση. Βιωματική δραστηριότητα με θέμα τα κίνητρα των πράξεων (παιχνίδι ρόλων).</p> <p>Νοηματοδότηση. Έντεχνος Συλλογισμός και Ομαδοσυnergασία με θέμα την παραβολή του Τελώνη και Φαρισαίου.</p> <p>Ανάλυση.</p> <p>Ομαδοσυnergασία και Δημιουργικός Διάλογος με βάση Λειτουργικά, θεολογικά πολυτροπικά κείμενα</p> <p>Εφαρμογή.</p> <p>Ελεύθερη γραπτή έκφραση με βάση κείμενα του οσίου Πορφυρίου του Κουσκολουβίτου και του αγίου Μάξιμου του Ομολογητή.</p>

	<p>Για την κατάκτηση αυτών των κριτηρίων χρειάζεται άσκηση: Οι τρεις βαθμίδες, δούλος, μισθωτός, ελεύθερος.</p> <p>Το πρόβλημα του σχετικισμού: Καλό δεν είναι ό,τι νομίζει ο καθένας, υποκειμενικά. Αν η αγάπη και η ελευθερία δεν είναι πανανθρώπινα κριτήρια, τότε αυτό σημαίνει ότι σε κάθε λογής τύραννο αναγνωρίζουμε το «δικαίωμά» του να κάνει ό,τι θέλει. Αλλά αυτό δεν αφορά μόνο τη σχέση με τους άλλους: αφορά και το ίδιο το υποκείμενο. Μια ελευθερία απολύτως αποσυνδεδεμένη από κάθε κριτήριο, καταλήγει να είναι αιχμαλωσία στον εγωισμό.</p>	
--	--	--

Δ.Ε. 3: Η επιθυμία για δύναμη

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές/ μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αντιλαμβάνονται τη σημασία της επιθυμίας για τον άνθρωπο και ειδικά για την πνευματική ζωή του Χριστιανού και ότι η «εκκοπή» αφορά τον εγωισμό· όχι τη δύναμη του επιθυμείν. - συσχετίζουν τη δίψα για δύναμη επί των 	<p>Η σημασία της θέλησης, δηλαδή της δυνατότητας του ανθρώπου να επιθυμεί. Αναφορά στην καταδίκη του Μονοθελητισμού. Ο άνθρωπος καλείται όχι να μην επιθυμεί, αλλά, αντιθέτως, να επιθυμήσει σφοδρά τη σωτηρία.</p> <p>Το πρόβλημα είναι το «ίδιον θέλημα», δηλαδή το εγωιστικό θέλημα. Αυτό υπηρξε και η σχέση του πιστού με τον πνευματικό του: την ωρίμανση της προσωπικότητας του πιστού, και όχι την</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Ιδεοθύελλα με τη λέξη «επιθυμία» και δημιουργική έκφραση με βάση κείμενο του αγίου Νικολάου Καβάσιλα.</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Αγώνας λόγου (Debate) με θέμα τη δύναμη και την αδυναμία με βάση κείμενα των Φ. Νίτσε, Ε. Φρομ και Ιωάννου Χρυσοστόμου.</p>

<p>άλλων με την αδυναμία.</p> <ul style="list-style-type: none"> - διαπιστώνουν ότι αληθινή δύναμη είναι η θυσιαστική αγάπη. - διακρίνουν ότι η θυσιαστική αγάπη δεν είναι παθητικότητα απέναντι στο κακό, αλλά ένας ιδιαίτερος και ουσιαστικός τρόπος αντιμετώπισής του. 	<p>απορρόφησή της από την προσωπικότητα του πνευματικού (γεροντισμός).</p> <p>Συχνά υπάρχει η σφοδρή επιθυμία για απόκτηση δύναμης και για υπερίσχυση – επιβολή πάνω στους άλλους ανθρώπους. Κάτι διαφορετικό θεωρείται αδυναμία και ανοησία.</p> <p>Αλλά αυτό είναι ψευδής δύναμη. Στην πραγματικότητα, αδυναμία. Ο άνθρωπος που ασκεί βία (κάθε είδους) πάνω στους άλλους, δεν έχει τη δύναμη να αντέξει την παρουσία τους ή να αντιπαρατεθεί μαζί τους, και τους μετατρέπει σε «αντικείμενα» που τα εξουσιάζει. Η κορυφαία δύναμη είναι να έχεις τη δύναμη να μη χρησιμοποιήσεις δύναμη (είναι η περίπτωση του Χριστού στον σταυρό και των μαρτύρων). Αληθινή δύναμη είναι η δύναμη να σπάσει κανείς τον ατελείωτο κύκλο αντεκδίκησης, παρεμβάλλοντας τη συγγνώμη και τη συγχώρεση (συν + χωρώ).</p>	<p>Ανάλυση.</p> <p>Παιχνίδι ρόλων: Απάντηση σε όσους επιθυμούν τη δύναμη της επιβολής με βάση κείμενα των Ιωάννου Χρυσοστόμου, Αγίου Σιλουανού και την εικόνα του ληστή στον σταυρό.</p> <p>Εφαρμογή.</p> <p>Μελέτη περίπτωσης: Η μητέρα του Θεού με βάση γραπτά και πολυτροπικά κείμενα των Αγία Μαρία Σκομπτσόβα, Filippo Parodi, Χάνα Άρεντ, του Γεροντικού και της Αγίας Γραφής</p>
---	---	---

Δ.Ε. 4: Άτομο και κοινότητα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές / μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - ορίζουν τον άνθρωπο ως σχεσιακό ον. - αναλογίζονται αν κάθε κοινότητα έχει ανθρωπιά επειδή ο άνθρωπος είναι σχεσιακό ον. - διερευνούν τη στάση του πιστού απέναντι στη ζωή της κοινότητας και στις στρεβλώσεις της. - εκτιμούν τον τρόπο λειτουργίας των σημερινών ψηφιακών κοινότητων, με τα θετικά και τα αρνητικά τους. - επισημαίνουν την τρέχουσα γιγάντωση του ναρκισσισμού στον τρόπο λειτουργίας των ψηφιακών κοινότητων. 	<p>Ο άνθρωπος δεν είναι αυτόνομο άτομο. Ζει αυθεντικά εφόσον ζει σε σχέση με τους άλλους. Από μόνος του δεν έχει πληρότητα (στην οποία προστίθενται τάχα κατόπιν οι σχέσεις με τους άλλους). Την πληρότητα την αποκτούμε εφόσον τελούμε σε σχέση με τους άλλους. Αυτό καταδεικνύει η χριστιανική έμφαση στην αγάπη. Γίνομαι πλήρης άνθρωπος στο βαθμό που ανοίγομαι σε άλλους, οι οποίοι είναι «όχι εγώ». Υπόδειγμα είναι ο τρόπος ύπαρξης των τριών Προσώπων της Αγίας Τριάδας.</p> <p>Ο άνθρωπος καλείται να λειτουργήσει ως μέλος κοινότητας, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι κάθε κοινότητα σέβεται την ανθρωπινή προσωπικότητα. Υπάρχουν και κοινότητες που την συνθλίβουν.</p> <p>Η βιβλική – εκκλησιαστική έννοια της μεταστροφής τονίζει τη σημασία του ανθρωπίνου υποκειμένου: Προκειμένου ο άνθρωπος να ακολουθήσει την αλήθεια η οποία τον πείθει προσωπικά, μπορεί να έρθει ακόμα και σε ρήξη με τις πατρογονικές του συλλογικότητες. Αλλιώς</p>	<p>Βίωση Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου (TPS) με θέμα τις σχέσεις στην οικογένεια.</p> <p>Νοηματοδότηση. Παιχνίδι ρόλου: Ο γενάρχης Αβραάμ και ένας σύγχρονος Αβραάμ.</p> <p>Ανάλυση. Μελέτες περίπτωσης: Ο άγιος Συμεών ο δια Χριστόν Σαλός και Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ιάκωβος.</p> <p>Δραματοποίηση με θέμα την Αγία Σοφία της Κλεισούρας.</p> <p>Κύκλος Συνειδήσης. Αφήγηση: Μάξιμος Ομολογητής</p> <p>Εφαρμογή. Δημιουργικός διάλογος με βάση την εικόνα μίας νέας από το facebook και Λειτουργικά κείμενα (Μεγάλος Κανόνας).</p>

	<p>είναι για πάντα δέσμιος των πραγματικότητων στις οποίες έτυχε να γεννηθεί. Οι περιπτώσεις του γενάρχη Αβραάμ («έξελθε εκ της γης σου και εκ της συγγενείας σου...») και των μαρτύρων των πρώτων χρόνων είναι χαρακτηριστικές (απέρριψαν «την προγονικήν απόφασιν»).</p> <p>Συχνά επίσης χρειάζεται να αντιτεθεί στον ολοκληρωτισμό και σε κάθε ομάδα η οποία τείνει να εξαχρειώσει το ανθρώπινο πρόσωπο (δια Χριστόν Σαλοί, αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ιάκωβος κλπ.).</p> <p>Το πολύ σύγχρονο φαινόμενο των ηλεκτρονικών κοινοτήτων: Αυτές έχουν το θετικό της άμεσης επικοινωνίας, το αρνητικό ότι συνιστούν μόνο ιδεολογικές κοινότητες (κι όχι κοινότητες με σωματική παρουσία, όπως οι ενορίες). Ο κίνδυνος επιφανειακών μόνο σχέσεων («σερφάρισμα») και «αυτοθεματοποίησης», δηλαδή οικοδόμησης και διάχυσης της εικόνας μας ναρκισσιστικά («αυτοείδωλον εγενόμην»).</p>

Δ.Ε. 5: «Να έχεις ή να είσαι;»

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές/ μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - διακρίνουν σε τι συνίσταται το «να έχεις» και το «να είσαι». - εντοπίζουν τις επιπτώσεις στην όταν ανθρώπινη ύπαρξη όταν η απόκτηση και η κατανάλωση αναγορεύονται σε θεμέλιό της. - εκτιμούν την έμφαση του Χριστιανισμού στην έννοια της διαχείρισης των αγαθών και στο πρόταγμα της αλληλεγγύης. - διαπιστώνουν ότι κίνητρο όλων των πράξεων (και της αλληλεγγύης) οφείλει να είναι η αγάπη. 	<p>Υπάρχουν δύο τρόποι ύπαρξης του ανθρώπου, αντίθετοι μεταξύ τους: Ο τρόπος ύπαρξης που βασιίζεται στο «να έχεις» και ο τρόπος ύπαρξης που βασιίζεται στο «να είσαι». Ο πρώτος θεμελιώνεται στο να αποκτή ο άνθρωπος αγαθά, ο δεύτερος θεμελιώνεται στην ποιότητα της ίδιας του της ύπαρξης.</p> <p>Είναι χαρακτηριστικό ότι τη φιλαργυρία ο απόστολος Παύλος δεν την χαρακτηρίζει απλό ηθικό παράπτωμα, αλλά «ειδωλολατρία». Ακόμα κι αν ο άνθρωπος ρηματικά δηλώνει πιστός Χριστιανός, νόημα για την ύπαρξή του αντλεί από το χρήμα· το έχει καταστήσει θεό του στη θέση του Θεού. Παρόμοια, ο Χριστός είχε διευκρινίσει ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο πλούσιος να μπει στη Βασιλεία των ουρανών, και χαρακτήρισε άφρονα τον τύπο ανθρώπου τον οποίον οι κοινωνίες θεωρούν ως κατεξοχήν σώφρονα.</p> <p>Στις μέρες μας είναι παγκοσμίως ισχυρή η οικονομική αντίληψη ότι τα πάντα αποτιμώνται ως εμπορεύματα. Αυτό μετατρέπει τους φτωχούς σε «εργαλείο», και τους πλούσιους σε άδειες υπάρξεις που νομίζουν ότι θα γεμίσουν με την</p>	<p>Βίωση. Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου (TWPS): Τι αξίζει «να έχεις» «να είσαι».</p> <p>Νοηματοδότηση. Ομαδοσυνεργασία: «να έχεις» «να είσαι» με βάση κείμενα της Αγίας Γραφής.</p> <p>Ανάλυση. Συμφωνώ-Διαφωνώ με θέμα τον καταναλωτισμό (διαχείριση-ιδιοκτησία). Δημιουργικός διάλογος με βάση γραπτά και πολυτροπικά κείμενα (Μέγας Βασίλειος, Αββάς Σισώης, τοιχογραφία Μονής Βαρλαάμ Μετεώρων).</p> <p>Εφαρμογή. Ελεύθερη έκφραση με θέμα τον Ύμνο της Αγάπης του Αποστόλου Παύλου.</p>

	<p>υπεραπόκτηση και την υπερκατανάλωση.</p> <p>Για τον Χριστιανισμό ο άνθρωπος είναι διαχειριστής των υλικών αγαθών. Η αλληλεγγύη και η έγνοια για τους «φίλους του Θεού», τους αδύναμους αποτελεί κορυφαίο χρέος του.</p> <p>Κίνητρο, η αγάπη. Ο Παύλειος «ύμνος της αγάπης» δείχνει ότι καθίστανται μάταια τόσο τα πνευματικά (γλώσσα των αγέλων κλπ.) όσο και τα κοινωνικά (διανομή των υπαρχόντων μου στους φτωχούς) αν δεν υπαγορεύονται από την αγάπη. Αν κίνητρο είναι η αγάπη, τότε ο ευεργετούμενος δεν υποτιμάται, αλλά γίνεται δεκτός σαν ο Χριστός ο ίδιος.</p>	
--	---	--

Δ.Ε. 6: Ξένος, μετανάστης και πρόσφυγας

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές / μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αξιολογούν την κεντρική θέση που κατέχει η έννοια του ξένου στην χριστιανική πίστη και ζωή, στη σχέση μας με τους άλλους και στη σχέση μας με τον εαυτό μας. - αξιολογούν τις μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές και τις αιτίες τους 	<p>Το άνοιγμα του πιστού στον ξένο (σε αυτόν που δεν είναι συγγενής μου, ομοεθνής μου ή ομόπιστός μου) έχει κεφαλαιώδη σημασία για τη χριστιανική ζωή. Αντίθετα προς τους λεγόμενους «αμιμοκτικτούς δεσμούς», οι οποίοι συνδέουν τους ανθρώπους υποχρεωτικά (μέσω του αίματος ή του κοινού πολιτισμού), το Ευαγγέλιο δίνει έμφαση στους δεσμούς που οικοδομούνται πάνω στην ελευθερία και την αγάπη. Έτσι, ο Χριστός</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Πέντε π και ένα γ (5W1H) με βάση τον πλησίον στην παραβολή του Καλού Σαμαρείτη.</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Έντεχνος Συλλογισμός και Ρόλος στον τοίχο με βάση την εικόνα ενός πατέρα πρόσφυγα και τη μαρτυρία του φωτογράφου (Γάλλης Μπεχράκης)</p>

<p>διαχρονικά, καθώς και τη στάση του πιστού σε σχέση με το ζήτημα.</p> <p>- διακρίνουν τις πανανθρώπινες αξίες τις οποίες χρειάζεται να συμπεριφέρονται όλες οι διαφορετικές κοινότητες, προκειμένου να συνυπάρχουν σε μια ελεύθερη κοινωνία.</p>	<p>ταύτισε τον εαυτό του με τον ξένο, και ως κοντινό μας όρισε τον πιο απόμερο (έναν αλλοεθνή και ετερόδοξο· παραβολή του καλού Σαμαρείτη). Ο ίδιος ο Χριστός υπήρξε ο Ξένος και ο Μετανάστης (Μ. Παρασκευή: «Δος μοι τούτον τον ξένον....»).</p> <p>Και ο εαυτός μας είναι ξένος, αφενός έναντι ημών των ιδίων, και πρέπει να τον γνωρίσουμε, να τον αγαπήσουμε, να τον βελτιώσουμε, και αφετέρου έναντι των άλλων, από τους οποίους ζητάμε να μας δεχτούν και να μας αγαπήσουν.</p> <p>Η μετανάστευση και η προσφυγιά σήμερα (μιλάμε για μετακινήσεις υπαγορευμένες από ξεριζωμό ή την ανάγκη επιβίωσης· όχι για τον τουρισμό ή για την προγραμματισμένη εγκατάσταση επιχειρήσεων σε άλλους τόπους). Αιτίες της είναι πόλεμοι, γενοκτονίες και φτώχεια. Αποτέλεσμα είναι οι άνθρωποι να μετατρέπονται σε αναλώσιμα και να δημιουργείται ένα φθινό εργατικό δυναμικό.</p> <p>Το ζήτημα της συνύπαρξης διαφορετικών πολιτισμικών κοινοτήτων μέσα σε μία κοινωνία:</p> <p>1) Κάθε πολιτισμός μπορεί να εμπλουτιστεί μέσω της γνωριμίας με άλλον, το δε Ευαγγέλιο σαρκώνεται σε όλους.</p> <p>2) Για να επιτευχθεί συνύπαρξη, χρειάζεται όλες οι κοινότητες να αποδέχονται βασικές πανανθρώπινες αξίες (την ιερότητα της ανθρωπίνης ζωής, την ελευθερία κλπ.).</p>	<p>Ανάλυση. Ανάλυση με θέμα Ποιος είναι ο Χριστός; Με βάση τον ύμνο «Δος μοι τούτον τον ξένον....».</p> <p>Βιωματική προσέγγιση: Έντεχνος Συλλογισμός: α. Παραβολή Τελικής Κρίσης με βάση το έργο του Sieger Koder Κάρτες ρόλων, β. Εικόνα προσφύγων και κείμενα αγίου Γρηγορίου Νύσσης και Μεγάλου Βασιλείου. Εικαστική Δραστηριότητα: Δημιουργία γκράφτι/Παγωμένη εικόνα</p>
--	--	--

Δ.Ε. 7: Το ανθρώπινο σώμα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές / μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αντιλαμβάνονται τη διδασκαλία της Εκκλησίας για το σώμα και τις βιολογικές λειτουργίες του. - ερμηνεύουν την υγεία σε σχέση με την αγάπη και όχι σαν απόλυτο αγαθό. - αξιολογούν τις σύγχρονες αναζητήσεις «αιώνιας νεότητας» και τη δίψα για παράταση της επιβίωσης με κάθε κόστος. 	<p>Η Αγία Γραφή (και η χριστιανική πίστη) μιλά για σωτηρία του ανθρώπου. Όχι για σωτηρία της ψυχής μόνο. Η ψυχή και το σώμα έχουν μεν διαφορετική υφή (πυκνότητα), αλλά και τα δύο είναι εκφάνσεις του κτιστού. Ο Χριστός προσέλαβε ανθρώπινη φύση (και ψυχή και σώμα), και αναστήθηκε και σωματικά, πράγμα που ξάφνισε τους μαθητές.</p> <p>Το σώμα δεν είναι απλώς εργαλείο. Συμμετέχει στη μοναδικότητα κάθε ανθρώπου. Θα συμμετέχει και στην ανάσταση, απαλλαγμένο από τη φθορά. Κατά την εποχή την εξάλωσης του Χριστιανισμού αυτή η απόδοση αξίας στο σώμα δυσκόλευε πολλούς, οι οποίοι περιφρονούσαν την ύλη.</p> <p>Οι βιολογικές λειτουργίες είναι δώρο της θείας σοφίας· όχι κάτι εφάμαρτο. Δεν υπάρχει θέμα αμαρτίας σε λειτουργίες οι οποίες τελούνται αυτόματα, από την ανθρώπινη φύση. Θέμα αμαρτίας ή όχι ανακύπτει στον τρόπο του χειρισμού τους. Παραδείγματα: σεξουαλικότητα, ιδρώτας, έμμηνος ρύση.</p>	<p>Βίωση. Σκέψου, Γράψε, Συζήτησε, Μοιράσου (TWPS) με θέμα την «ψυχή» και το «σώμα»</p> <p>Νοηματοδότηση. Έντεχνος Συλλογισμός με βάση την εικόνα της ψηλάφησης του Θωμά και διάλογος για τον όρο «πνευματικός»</p> <p>Ανάλυση. Debate/Αναικτική καρέκλα με θέμα το «σώμα». Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου (TPS) με θέμα την υγεία βάση του κειμένου του οσίου Πορφύριου Καυσοκαλυβίτου.</p> <p>Εφαρμογή. Παιχνίδι ρόλου με θέμα την άσκηση/νηστεία με βάση το κείμενο του οσίου Μακαρίου του Αιγυπτίου.</p>

	<p>Ο άνθρωπος έχει ευθύνη για το σώμα του. Ωστόσο τίποτα (ούτε και η υγεία) δεν μπορεί να απολυτοποιείται και να θεοποιείται (πόσο υγεία είναι μια βιολογική υγεία, χωρίς όμως αγάπη; Κι από την άλλη, όσοι αυτοθυσιάζονται θέτουν την υγεία σε υποδεέστερη μοίρα από την αγάπη κλπ.). Για τον Χριστιανό η υγεία δεν είναι «το πολυτιμότερο αγαθό». Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των αθεράπευτων αγίων (Παύλου, Πορφύριου κ.ά.), οι οποίοι κατέδειξαν ότι η σχέση τους με τον Αγαπημένο δεν οφειλόταν σε επιμέρους λόγους, αλλά υπήρχε ακόμη κι όταν όλα τα «αγαθά» τους φαινόταν να καταρρέουν</p> <p>Η πορεία στη ζωή είναι δεμένη με τη φθορά. Η φθορά αυτή μπορεί να αντιμετωπιστεί ριζικά, μόνο στην προοπτική της ανάστασης. Αλλιώς, πρόκειται απλώς για παράταση του τέλους, και μάλιστα μέσα σε μια επιτεινόμενη φθορά. Σημερινές ιατρικές κ.ά. τεχνικές προσφέρουν την ψευδαίσθηση της «αιώνιας νεότητας» ή της παράτασης της επιβίωσης, πράγμα που σπρώχνει τον άνθρωπο σε έναν φάυλο κύκλο.</p> <p>Το σώμα συνδέει τον άνθρωπο με ολόκληρο το σύμπαν, και ειδικότερα με το άμεσο φυσικό περιβάλλον του.</p>	
--	--	--

Δ.Ε. 8: Γάμος και Οικογένεια

<p>Οι μαθητές/ μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αντιλαμβάνονται ότι η έγγαμη ζωή δεν είναι παραχώρηση ή αδυναμία, αλλά ανταπόκριση σε χάρισμα. - διακρίνουν μεταξύ υγιούς και νοσηρής σχέσης. - αμφισβητούν στερεοτυπικές και λαθεμένες αντιλήψεις για το πότε ο γάμος είναι πραγματικά πνευματικός. - αξιολογούν τη σημασία του μυστηρίου του γάμου. - εξετάζουν τι σημαίνει να «αποκτάς» παιδί, τι αντιλήψεις χρειάζεται να έχει ο γονέας, ώστε να αναπτυχθεί η προσωπικότητα του παιδιού και ποιες αντιλήψεις δυσχεραίνουν αυτή την ανάπτυξη. - προβληματίζονται για τις εξαρτήσεις που υποβάσκουν στους δεσμούς αίματος. 	<p>Ο απόστολος Παύλος διευκρινίζει ότι και η νηφάλια επιλογή της παρθενίας και η νηφάλια επιλογή της έγγαμης ζωής αντιστοιχούν σε χάρισμα (χάρισμα, δηλαδή, δεν αποτελεί μόνο η οδός του μοναχισμού).</p> <p>Οι άνθρωποι που συνάπτουν σχέση και γάμο αλληλοσυμπληρώνονται («... εις σάρκα μίαν»).</p> <p>Για την Εκκλησία, η σχέση τους θεμελιώνεται όχι απλώς σε μια συμφωνία, αλλά στο μυστήριο της αγάπης. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Παύλος προτρέπει τον χριστιανό σύζυγο να μη χωρίζει από τη μη-χριστιανή σύζυγο (και το αντίθετο), ενώ αντιθέτως θεωρεί ότι ο γάμος διαλύεται λόγω μοιχείας. Παρόλο, δηλαδή, που στην πρώτη περίπτωση έχουμε «δογματική» διαφορά και στη δεύτερη «ηθική», ο γάμος πλήττεται στη δεύτερη, διότι εκεί σπάζει το μυστήριο της αγάπης.</p> <p>Με το μυστήριο (ιερολογία) του γάμου η αγάπη της σχέσης αποκτά αιώνια προοπτική («Ανάλαβε [Κύριε] τους στεφάνους αυτών εν τη βασιλεία σου»). Αν δεν υπάρχει αυτή η προοπτική της αιωνιότητας, τότε ακόμη και η πιο υπέροχη σχέση σβήνει στον θάνατο.</p> <p>Εδώ χρειάζεται μια διευκρίνιση: Όταν υπάρχει αγάπη, αποκλειστικότητα και αμοιβαιότητα, η σχέση είναι γνήσια και δεν αποτελεί πορνεία,</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Δραματοποίηση και Ανάλυση κειμένου (Άσμα Ασμάτων)</p> <p>Νοηματοδότηση. Ομαδοσυνεργασία: Επιστολή Α' προς Κορινθίους.</p> <p>Ανάλυση.</p> <p>Σύνταξη κειμένου με βάση κείμενου του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου.</p> <p>Εφαρμογή. Επιστολή προς Εφεσίους.</p>
---	--	--

	<p>ακόμη κι αν δεν ιερολογηθεί. Αποτελεί όμως μια κατάσταση υποταγμένη στον θάνατο. Όταν δεν υπάρχει αγάπη, αποκλειστικότητα και αμοιβαιότητα, η σχέση είναι μη-γνήσια. Οι άνθρωποι μετατρέπονται σε εργαλεία (είτε για ατομική ηδονή, είτε για να πετύχει κάποιος δικό του στόχο χρησιμοποιώντας τη σχέση). Αυτό μπορεί να συμβαίνει, ακόμη κι αν τυπικά έχει συναφθεί νόμιμος γάμος, ή ακόμη κι αν ο στόχος χάριν του οποίου εργαλείοποιείται ο γάμος, θεωρείται «πνευματικός».</p> <p>Η τεκνοποιία δεν είναι ο σκοπός του γάμου. Ο ερχομός πάντως παιδιού πρέπει να λάβει χώρα σε μια ατμόσφαιρα, όπου η ελεύθερη αγάπη και αναγνώριση της προσωπικότητας του καθενός θα υπερβούν τις εξαρτήσεις οι οποίες υποβάσκουν στους δεσμούς αίματος (οι «τρεις έξοδοι» του τέκνου, κατά τον Έριχ Φρομ, από τη μήτρα, το στήθος και την αγκαλιά της μητέρας. Συναφές με Βιβλικές και πατερικές επισημάνσεις).</p>

Δ.Ε. 9: Χριστιανοί και πολιτική

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές / μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - εξετάζουν τη φύση της πολιτικής εξουσίας και τους όρους με τους οποίους αυτή γίνεται δεκτή από την Εκκλησία. - αναγνωρίζουν ότι κάθε άδικη και απάνθρωπη διακυβέρνηση είναι αντίθετη προς το θέλημα του Θεού . - αντιλαμβάνονται ότι ο Χριστιανός οφείλει να υπερασπίζεται το δίκιο και την ελευθερία κάθε ανθρώπου αδιάκριτα. - αναφέρουν για ποιους λόγους η θεοκρατία είναι εφιάλτης. - αξιολογούν τη σπουδαιότητα της προσωπικής ευθύνης και την ανάγκη συμμετοχής στα κοινά. 	<p>Το σημείο το οποίο ο Χριστός όρισε ως ειδοποιό διαφορά μεταξύ των εθνών και των μαθητών του είναι η τυραννική εξουσία («Οι άρχοντες των εθνών κατακυριεύουσιν αυτών και οι μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αυτών· ουχ ούτως έσται εν υμίν...»).</p> <p>Η πολιτική διακυβέρνηση, λοιπόν, νοείται ως διακονία και ως προσασία του αδυνάτου (ο Παύλος εζήγησε για ποιον λόγο το κράτος «ουχ εική την μάχαιραν φορεί», ο δε Χρυσόστομος χαρακτήρισε αναρχία την κατάσταση στην οποία ο δυνατός εσθίει τον αδύναμο).</p> <p>Σε περιπτώσεις σύγκρουσης με την απάνθρωπη πολιτική εξουσία ισχύει η προτροπή ότι οι Χριστιανοί οφείλουν υπακοή στον Θεό και όχι στους ανθρώπους. Αυτή η στάση αντανακλάται και στις λειτουργικές φράσεις «Είς άγιος, είς Κύριος...» και «δούλος Θεού».</p> <p>Ο Χριστιανός δεν αποβλέπει στην εγκαθίδρυση θεοκρατίας. Για τον Χριστιανισμό η θεοκρατία συνιστά βλασφημία του Θεού. Αντιθέτως, ο Χριστιανός οφείλει να είναι συνήγορος του δίκιου και της ελευθερίας κάθε ανθρώπου, πιστού ή απίστου. Γ' αυτό οφείλει να θωρακίζει και να</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Έντεχνος Συλλογισμός με θέμα την εξουσία και τη διακονία με βάση εικόνες του Ιερού Νικητήρα (Marko Rupnik, I.N. Αγίου Ελευθερίου Αμαρουσίου).</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Σκέψου, Συζήτησε ανά 2 και ανά 4, Μοιράσου (TPSS) με θέμα χριστιανός και πολιτική με βάση το μήνυμα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξου Εκκλησίας και θέσεις του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου.</p> <p>Ανάλυση.</p> <p>Μελέτη Περίπτωσης: Ο άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος πεθαίνει στην εξορία. Στρογγυλό τραπέζι με θέμα τη «Θεοκρατία».</p> <p>Εφαρμογή.</p> <p>Ελεύθερη έκφραση με θέμα πολιτική επηρεασμένη από την Ορθοδοξία.</p>

	<p>βαθαίνει τη δημοκρατία (ο τρόπος ανάδειξης του αντικαταστάτη του Ιούδα στην πρώτη εκκλησία είναι ενδεικτικός). Η ενεργός συμμετοχή κάθε υποκειμένου, το αίσθημα ευθύνης και η αντίσταση στην τυραννία είναι χρέη που απορρέουν από την εκκλησιαστική ταυτότητα.</p>	
--	--	--

Δ.Ε. 10: Βία και Πόλεμος

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές / μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - διακρίνουν μορφές της βίας. - διαπιστώνουν αφενός τα αρνητικά της βίας και αφετέρου την ιδιαίτερη περίπτωση της θετικής βίας, δηλαδή εκείνης η οποία αποτελεί αντίσταση στα πάθη και στο κακό. - κρίνουν τη χριστιανική διελκυστίνδα μεταξύ ιδεώδους και εφικτού: το δίλημμα μεταξύ μαρτυρίου και αμυντικής βίας, καθώς και τους όρους αποδοχής του 	<p>Η βία (είτε η σωματική είτε η ψυχολογική) είναι κάτι αρνητικό, διότι σημαίνει εξουθένωση ανθρώπου από άνθρωπο, και επιβολή μιας άποψης επί των άλλων.</p> <p>Πέρα, ωστόσο, από αυτή την εκδοχή της βίας υπάρχουν και άλλες, που μπορεί να γίνουν δεκτές ή ανεκτές. «Βιαστής της Βασιλείας», για παράδειγμα, είναι αυτός που δρα πάνω στον ίδιο του το εαυτό, ώστε να τον βελτιώσει και να τον κάνει κατάλληλο να υποδεχτεί τον Χριστό. Από την άλλη, ο Χριστός άσκησε στον αυλόγυρο του ναού μια βία, η οποία δεν στράφηκε εναντίον</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Ιδεοθύελλα με τη λέξη «βία».</p> <p>Προσομοίωση: Αρθρογραφία με θέμα «Βία και Χριστιανισμός».</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Έντεχνος Συλλογισμός με θέμα την αμυντική «βία» με βάση την εικόνα του El Greco και το κείμενο του άγιου Νικολάου Κασάτκιν.</p>

<p>αμυντικού πολέμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ασκούν κριτική στην στερεοτυπική αντίληψη ότι για τον χριστιανό η μη άσκηση βίας σημαίνει παθητική στάση. - επαληθεύουν για ποιο λόγο ο ίδιος ο Χριστός αποτελεί την ειρήνη και πώς αυτό πραγματώνεται στη ζωή τους. . 	<p>ανθρώπων, αλλά κατά του κακού το οποίο αυτοί ενεργούσαν (με το φραγγέλιο δεν χτύπησε τους αργυραμοιβούς, αλλά ανέτρεψε τα τραπέζια τους και έχυσε καταγάς τα νομίσματα).</p> <p>Το ιδεώδες για τον Χριστιανό είναι να απέχει από την άσκηση βίας σε βάρος άλλων ανθρώπων. Γι' αυτό, χριστιανός μάρτυρας είναι αυτός που αρνείται να ανταποδώσει τη βία (αυτό δεν αποτελεί παθητική στάση, αλλά εντελώς ενεργητική· αποτελεί απόφαση και πράξη συνειδητή). Συχνά ωστόσο ο πιστός βρίσκεται μπροστά σε δίλημμα, για την άσκηση αμυντικής – αποτρεπτικής βίας, και μάλιστα όχι για την προστασία του εαυτού του, αλλά άλλων προσώπων (της οικογένειας, του λαού του κλπ.).</p> <p>Τα παραπάνω έχουν αποτυπωθεί στους ιερούς κανόνες της Εκκλησίας. Στους κληρικούς απαγορεύεται απολύτως κάθε άσκηση βίας, ακόμα και αμυντικής, διότι αποστολή των κληρικών είναι να φανερώνουν με τον βίο τους τα ευαγγελικά ιδεώδη. Στους λαϊκούς οι οποίοι θα φονεύσουν σε πόλεμο για την ελευθερία, αναγνωρίζεται αυτό το ελαφρυντικό, αλλά χωρίς να θεωρείται αγαθοεργία η ανθρωποκτονία που διέπραξαν. Για τον Χριστιανό ο πόλεμος είναι πάντα μια τραγική πραγματικότητα· κάθε πόλεμος είναι εμφύλιος πόλεμος. Η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν έχει δεχτεί κανενός είδους ιερό πόλεμο.</p> <p>Υπό το φως των παραπάνω, ο κληρικός ο οποίος παίρνει τα όπλα χάριν του λαού τον οποίο διακονεί, προχωρά σε μια πράξη κορυφαίας</p>	<p>Ανάλυση.</p> <p>Δημιουργικός διάλογος με θέμα την ειρήνη και τον «ιερό πόλεμο» με βάση Λειτουργικά κείμενα.</p> <p>Εφαρμογή.</p> <p>Ελεύθερη έκφραση με θέμα τον αγώνα και την ευθύνη του χριστιανού για κάθε βία και την πραγμάτωση της ειρήνης.</p>
---	---	--

	<p>αυτοθυσίας: Θυσιάζει την ιεροσύνη του και θέτει σε διακινδύνευση όχι απλώς τη ζωή του, αλλά την ίδια του τη σωτηρία. Η απάντηση βρίσκεται μόνο στα χέρια του Θεού.</p> <p>Σπουδαίο χρέος είναι ο αγώνας του Χριστιανού για απάλειψη των αιτιών που γεννούν τον πόλεμο. Οι Πατέρες της Εκκλησίας, π.χ., καταδεικνύουν ως αιτία του τα οικονομικά συμφέροντα. Ο δε Χριστός όχι απλώς προσφέρει την αληθινή ειρήνη, αλλά ο ίδιος αποτελεί την ειρήνη, αφού πάτησε τον θάνατο και τερμάτισε τον πόλεμό του κατά της ζωής.</p>	
--	--	--

Δ.Ε. 11: «Ζήλος ου κατ' επίγνωσιν»

<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Περιεχόμενα</p>	<p>Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων</p>
<p>Οι μαθητές / μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - αναγνωρίζουν ότι η αλήθεια του Χριστιανισμού απαιτεί να μην επιβάλλεται η αλήθεια. - διακρίνουν μεταξύ του να έχει κάποιος άποψη αφενός, και του να είναι φανατικός αφετέρου. - διατυπώνουν συλλογισμούς με βάση ευαγγελικές και πατερικές μαρτυρίες 	<p>Ένας πειρασμός του πιστού είναι να θελήσει να επιβάλει την αλήθεια την οποία πιστεύει, και να απαγορεύσει την ύπαρξη κάθε διαφωνίας. Είναι ο πειρασμός του ζηλωτισμού: του θρησκευτικού φανατισμού.</p> <p>Αυτό όμως δεν είναι ο τρόπος του Χριστού. Ο τρόπος του Χριστού είναι η αναμέτρηση με τον διάλογο, την πειθώ, τη μαρτυρία και το προσωπικό παράδειγμα. Είναι χαρακτηριστικό το πώς ο Χριστός επέπληξε τους μαθητές οι οποίοι</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Δημιουργική άσκηση με θέμα «Ζήλος Θεού» και «Ζήλος ου κατ' επίγνωσιν»</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου (TPS) α. με θέμα τον φανατικό με βάση κείμενο του αγίου</p>

<p>κατά του ζηλωτισμού και φανατισμού.</p> <p>- να εντοπίζουν στάσεις και συμπεριφορές που επιτρέπουν την ανοικτότητα στη διαφωνία και στα διαφορετικά «πιστεύω».</p>	<p>επιθυμούσαν την καταστροφή των Σαμαρειτών, και κατηγόρησε τον ιεραποστολικό ζήλο των Φαρισαίων. Το Ευαγγέλιο του Χριστού, δηλαδή, δεν μπορεί να κηρύσσεται με άλλον τρόπο, παρά με τον τρόπο του Χριστού.</p> <p>Ενδεικτικό είναι ότι η παράδοση της Εκκλησίας είναι πολύ επιφυλακτική απέναντι στην επιβολή αφορισμού, διότι η απόφαση περί του ποιος είναι όντως μέλος του Σώματος του Χριστού και ποιος αποκόπτεται από αυτό, ανήκει στον ύψιστο και τελικό Κριτή, τον Χριστό. Αντίθετη στάση συνιστά υπαρξαγή της κρίσης Του.</p> <p>Ο ζηλωτής είναι (όπως λέει ο άγιος Νεκτάριος) τυφλός και σαρωτικός. Όχι μόνο δεν αντιλαμβάνεται ότι κάθε άνθρωπος είναι εικόνα του Χριστού, αλλά επιπλέον καθίσταται ανίκανος να αντιληφθεί τη μυστική παρουσία του Χριστού σε ανθρώπους που ούτε καν το υποψιαζόμαστε (πρβλ. σπερματικό λόγο και άλλες επισημάνσεις των Πατέρων). Ο ζηλωτής, δηλαδή, δεν είναι υπερβολικά αφοσιωμένος στον Θεό· όλως αντιθέτως, γίνεται θεομάχος!</p>	<p>Νεκταρίου, β. με θέμα τον σπερματικό λόγο.</p> <p>Ανάλυση.</p> <p>Στρογγυλό τραπέζι/Ομαδοσυnergασία με θέμα τον αφορισμό με βάση κείμενα της Καινής Διαθήκης και του Φλαβιανού Αντιοχείας.</p> <p>Εφαρμογή.</p> <p>Ελεύθερη γραπτή έκφραση με θέμα την : Η στάση του χριστιανού απέναντι στον ζήλο του Θεού και τον ζήλο του Θεού, ου κατ' επίγνωσιν.</p>
---	--	--

Δ.Ε. 12: Ηθική και πολιτισμός

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Περιεχόμενα	Τίτλοι ενδεικτικών δραστηριοτήτων
<p>Οι μαθητές/ μαθήτριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - διακρίνουν ότι οι πολιτισμοί αποτελούν σύνθετα φαινόμενα, με φωτεινές και σκοτεινές πλευρές. - αναθεωρούν ενδεχόμενες πεποιθήσεις τους περί ανώτερων και κατώτερων πολιτισμών. - αναγνωρίζουν ότι οι πολιτισμοί είναι διαφορετικοί. - Αντιλαμβάνονται τη σχέση Ευαγγελίου και πολιτισμών ως σάρκωση, η οποία σημαίνει ταυτόχρονα πρόσληψη (της ανθρώπινης δημιουργικότητας) και ρήξη (με τις δυνάμεις που σκλαβώνουν τον άνθρωπο). - εξηγούν ότι και τα υψηλότερα πολιτισμικά προϊόντα και η ίδια η ωραιότητα κρίνονται από την αγάπη 	<p>Πολιτισμός είναι αυτά τα οποία δημιουργεί ο άνθρωπος, και τα οποία δεν προκύπτουν αυτομάτως από τη φύση. Ο πολιτισμός είναι ο τρόπος ζωής, ο οποίος δομείται με βάση συγκεκριμένες αξίες, οι οποίες νοηματοδοτούν τον κοινό βίο κάποιου λαού ή κάποιας κοινωνικής ομάδας. Κάθε πολιτισμός εκφράζεται με πολλούς τρόπους (γλώσσα, θρησκεία, κοινωνικούς θεσμούς κλπ.), και ιδιαίτερα με την τέχνη.</p> <p>Οι πολιτισμοί διαφέρουν μεταξύ τους. Δεν είναι ανώτεροι και κατώτεροι, αλλά διαφορετικοί. Επίσης, κανένας πολιτισμός δεν είναι συμπληγής. Αποτελείται από φωτεινές και σκοτεινές πλευρές, από δυνάμεις που ελευθερώνουν και από δυνάμεις που υποδουλώνουν.</p> <p>Για την Εκκλησία, το Ευαγγέλιο δεν είναι προϊόν κάποιου πολιτισμού· είναι το μήνυμα του Θεού, το οποίο όμως πάντα διατυπώνεται με τους τρόπους τους οποίους διαθέτουν οι ανθρώπινοι πολιτισμοί. Το Ευαγγέλιο χρειάζεται να συναντήσει κάθε πολιτισμό, ώστε, κατά κάποιον τρόπο, η ενανθρώπιση του Χριστού να συνεχίζεται παντού και στο εκάστοτε σήμερα. Στη συνάντηση αυτή τα φωτεινά στοιχεία κάθε</p>	<p>Βίωση.</p> <p>Ενωσιολογικός χάρτης: Πολιτισμός.</p> <p>Νοηματοδότηση.</p> <p>Έντεχνος Συλλογισμός με εικόνες του Χριστού από όλον τον κόσμο.</p> <p>Ανάλυση.</p> <p>Μελέτη περίπτωσης με θέμα το Ευαγγέλιο του Χριστού στην Ιαπωνία με βάση κείμενο το αγίου Νικολάου Κασάτκιν.</p>
		<p>Εφαρμογή.</p> <p>Αντιγνωμίες με θέμα την αμφισημία της ωραιότητας με βάση γραπτά και πολυτροπικά κείμενα (Φωτογραφίες από Ναζιστικά στρατόπεδα εξόντωσης Εβραίων και μειονοτήτων, Αγία Γραφή, εικόνες αγίου Ιωάννου Προδρόμου της Ι.Μ. Μέσα Ποταμού Κύπρου και</p>

του El Greco)	<p>πολιτισμού γίνονται σάρκα του Ευαγγελίου, ενώ τα σκοτεινά στοιχεία του απορρίπτονται.</p> <p>Σκοτεινά στοιχεία είναι οι δομές και οι αντιλήψεις οι οποίες απορρίπτουν την αγάπη, την ελευθερία και την αλληλεγγύη προς τους αδύναμους. Αξιοπρόσεκτο σημερινό σκοτεινό στοιχείο είναι η υπόθαλψη ναρκισσισμού και ικανοποίησης με την εξωτερική, λαμπερή εικόνα.</p> <p>Υπό την χριστιανική οπτική, ακόμα και η ωραιότητα δεν αποτελεί ύψιστο κριτήριο. Η αγάπη κρίνει ακόμα και τα υψηλότερα πολιτισμικά επιτεύγματα, όπως π.χ. σπουδαία καλλιτεχνικά και τεχνικά δημιουργήματα, τα οποία όμως πραγματοποιήθηκαν με τη δουλεία και την οδύνη ανθρώπων [βλ. την περιγραφή του Ιωάννη Βαπτιστή από τον Χριστό, τη διαμαρτυρία Πατέρων κατά της «λιθομανίας» (ακόμα κι αν αφορά οικοδόμηση ναών) κλπ.]. Ο Χριστιανός εισηγείται -με την πίστη και την πράξη του- έναν πολιτισμό της αγάπης.</p>
---------------	---

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 17 Σεπτεμβρίου 2020

Η Υπουργός

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

